

Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2013)

Informe de les actuacions realitzades i dels resultats obtinguts

Estiu de 2013

Participació

- Departament de Benestar Social i Família
- Departament de Governació i Relacions Institucionals
- Departament d'Interior
- Departament d'Empresa i Ocupació
- Servei Meteorològic de Catalunya
- Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC)
- Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM)
- Institut Català de la Salut
- Agència de Salut Pública de Barcelona
- Serveis Personals de Barcelona
- Associació Catalana de Municipis i Comarques
- Federació de Municipis de Catalunya
- Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya
- Institut de Medicina Legal de Catalunya
- Consorci de Salut i Social de Catalunya
- Unió Catalana d'Hospitals
- Consorci de Serveis Socials de Barcelona
- Creu Roja

Coordinació

Departament de Salut:

- Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)
- Servei Català de la Salut (CatSalut)

Índex

I. Introducció.....	4
II. Activitats realitzades durant l'estiu del 2013.....	10
En relació amb l'objectiu 1	10
• Dades de les defuncions funeràries associades a la temperatura en els deu municipis monitorats	11
• Dades de les defuncions judicials (Institut de Medicina Legal de Catalunya)	13
• Dades dels quatre hospitals sentinella	13
• Activació de la fase 2 d'alerta.....	16
• Valoració de l'activitat assistencial a Catalunya	25
Evolució de l'activitat d'urgències ateses a Catalunya.	25
Evolució de l'activitat d'urgències ingressades a Catalunya.	26
Distribució del nombre d'èxits hospitalaris a Catalunya.	27
Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària.....	28
En relació amb l'objectiu 2.....	29
• Actuacions realitzades des de l'atenció primària. Col·laboració amb els centres sociosanitaris..	29
• Actuacions realitzades pel SEM – 061 CatSalut Respon	33
• Actuacions realitzades per la Creu Roja	33
• Activitats realitzades pel Departament d'Interior	35
• Activitats realitzades pel Departament de Benestar Social i Família.....	38
• Activitats realitzades pel Departament d'Empresa i Ocupació.....	38
• Activitats realitzades per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM)	39
• Activitats realitzades per la Federació de Municipis de Catalunya (FMC).	39
• Distribució de materials informatius	40
• Departament de Salut.....	40
• Departament de Benestar Social i Família	40
• Departament d'Empresa i Ocupació.....	40
III. Conclusions.....	44
IV. Annexos.....	48

I. INTRODUCCIÓ

L'any 2004, el Departament de Salut i el Servei Català de la Salut (CatSalut) van posar en marxa per primera vegada el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS). A més, hi participen el Departament de Benestar Social i Família, el Departament d'Interior, el Departament de Governació i Relacions Institucionals, el Servei Meteorològic de Catalunya, el Departament d'Empresa i Ocupació, el Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC), el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA), l'Institut Català de la Salut, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, els Serveis Personals de Barcelona, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, la Federació de Municipis de Catalunya, el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya, el Consorci de Salut i Social de Catalunya, la Unió Catalana d'Hospitals, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona i la Creu Roja.

Els objectius del POCS 2013 van ser els següents:

1. Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc.
2. Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya, i especialment dels grups més vulnerables: gent gran (sobretot els més grans de 75 anys), nadons, persones amb discapacitats físiques o psíquiques que tinguin limitada la seva autocura, persones amb malalties cròniques, persones fràgils que viuen soles, persones amb condicions socials precàries, pacients que prenen medicacions que actuen sobre el sistema nerviós central, persones que realitzen una activitat física intensa o aquelles que han de romandre a l'aire lliure o hi han de fer activitat física (incloses les activitats laborals), etc.
3. Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

Per tal de complir els objectius esmentats es van plantejar les **ACTUACIONS SEGÜENTS**:

1. Objectiu 1

Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc per calor (de l'1 de juny al 30 de setembre).

Per tal d'aconseguir portar a bon terme aquest objectiu, les actuacions proposades van ser les següents:

- a) Registrar les temperatures diàries observades (màxima i mínima) i la humitat, així com les previsions amb 48 hores d'anticipació de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona.
- b) Valorar les previsions en funció dels **preavisos** (entre 36 i 96 hores d'anticipació) i dels **avisos** (entre 0 i 60 hores d'anticipació) de situació meteorològica de perill (SMP) emesos per l'SMC. Les SMP poden tenir sis graus de probabilitat d'ocurrència.

Els **graus 1 a 3 de SMP** indiquen diferents **probabilitats d'ocurrència de temperatura màxima extrema**.

Grau 1 (en color groc): probabilitat de temperatura màxima extrema inferior a un 30%,

Grau 2 (en color groc): probabilitat de temperatura màxima extrema entre un 30 i un 70%, i

Grau 3 (en color taronja): probabilitat de temperatura màxima extrema superior a 70%.

Quan hi hagi un grau 1, 2 o 3 correspon a un **avís de SMP de llindar baix**.

Els **graus 4 a 6 de SMP** indiquen diferents **probabilitats d'ocurrència d'una onada de calor** (3 dies consecutius de temperatura màxima extrema).

Grau 4 (en color taronja): probabilitat d'onada de calor inferior a un 30%,

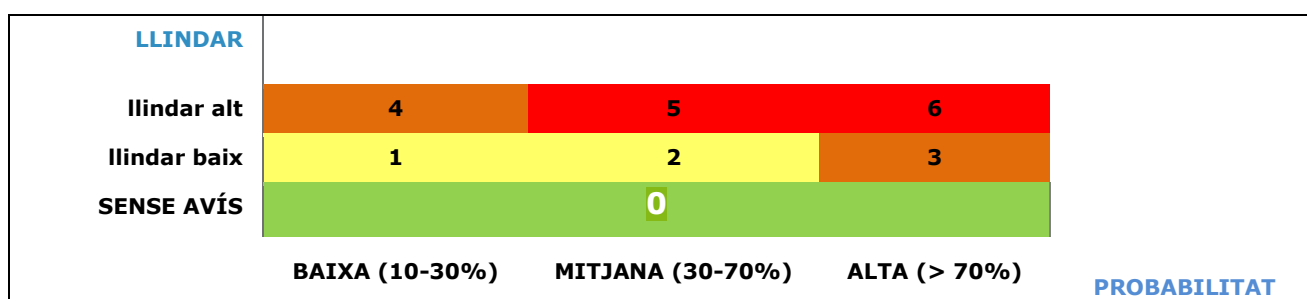
Grau 5 (en color vermell): probabilitat entre un 30 i un 70%, i

Grau 6 (en color vermell): probabilitat d'onada de calor superior a un 70%.

Quan hi hagi un grau 4, 5 o 6 correspondrà a un **avís de SMP de llindar alt**.

Figura. Graus de perill segons la probabilitat d'ocurrència

 SENSE PERILL (0)	 PERILL ALT (3-4)
 PERILL MODERAT (1-2)	 PERILL MOLT ALT (5-6)

Segons això, les situacions possibles van ser:

- Avís de temperatura màxima extrema (avís de SMP de llindar baix):** s'ha d'activar aquest avís quan en les 60 hores següents estigui prevista la superació del percentil 98 de la temperatura màxima diària del període d'estiu.
- Avís d'onada de calor (avís de SMP de llindar alt):** s'ha d'activar aquest avís quan en les 60 hores següents estigui prevista la superació del percentil 98 de la temperatura màxima diària del període d'estiu durant **tres dies consecutius**.

Cada nivell d'avís SMP es podria activar o desactivar de manera independent a cada comarca.

Cal tenir en compte que, quan un avís de SMP agrupa un conjunt de comarques amb una mateixa probabilitat de superació de cert llindar meteorològic, significa

que es preveu que dins la zona formada per aquest grup de comarques pot superar-se, en alguns punts, el llindar amb la probabilitat assignada, però no que hagi de passar a totes les comarques que la integren.

[Enllaç a la informació general d'una situació meteorològica de perill \(font: SMC\)](#)

- c) Fer un **monitoratge diari de les dades funeràries** dels mateixos deu municipis, i recollir-ne les defuncions, l'edat i el sexe.
- d) Complementàriament, es disposa de les dades d'activitat i de mortalitat hospitalària diària a quatre hospitals sentinella de Barcelona.
- e) Fer un monitoratge diari de les morts judicials dels mateixos deu municipis i de les morts per cop de calor a tot Catalunya.
- f) Estar coordinats amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat en el marc del Pla d'accions preventives contra els efectes de l'excés de temperatures sobre la salut.

2. Objectiu 2

Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya.

Per tal d'aconseguir portar a bon terme aquest objectiu, les actuacions proposades van ser les següents:

- a) Recomanacions **per a la població general des de la pàgina web de Canal Salut**: <http://canalsalut.gencat.cat> > Ciutadania > Vida saludable > Entorn saludable > El medi > La calor ([POCS 2013, ciutadania](#)). (Annex 1 del document "POCS, Estiu de 2013")
- b) Difusió d'un **cartell de recomanacions** (annex 2 del document "POCS, Estiu de 2013") **des de la pàgina web de Canal Salut**: <http://canalsalut.gencat.cat> > Professionals > Temes de salut > Vigilància epidemiològica > POCS > material divulgatiu ([POCS cartell 2013.pdf](#)) per tal que es pogués fer ús per part dels **centres sanitaris, oficines de farmàcia**, etc, així com un **vídeo amb els consells bàsics** per a aquells centres que disposessin de pantalles a les sales d'espera. Aquest vídeo es va facilitar a les oficines de farmàcia des d'on es va

fer un reforç informatiu a la població. Així mateix, els Col·legis de Farmacèutics van incidir sobre les recomanacions per minimitzar els efectes negatius de les onades de calor, a fi que les oficines de farmàcia poguessin continuar informant adequadament la població.

- c) Informació a través del servei telefònic **061 CatSalut Respon**. Es van atendre totes les consultes de la població relacionades amb una possible onada de calor.
- d) El **Departament de Benestar Social i Família** va fer una difusió del díptic a tots els centres de gent gran i discapacitats, propis i gestionats de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS), mitjançant el seu lloc web www.gencat.cat/benestarsocialifamilia en l'àmbit temàtic de "gent gran" i "persones amb dependència", en "temes relacionats" o "enllaços d'interès", a l'enllaç ([bsf_mesures_calor_2013.pdf](#)) (annex 3 del document "POCS, Estiu de 2013").
- e) Recomanacions a l'ambient laboral. El **Departament d'Empresa i Ocupació** va fer difusió del seu díptic de recomanacions *El treball i la calor: més prevenció a l'estiu* (annex 4 del document "POCS, Estiu de 2013") i va difondre informació sobre el tema a la seva pàgina web: [Departament d'empresa i ocupació > Seguretat i salut laboral > Riscos laborals i consells per prevenir-los > Mesures de prevenció per factors de risc > La calor a l'estiu](#). A més, aquest any es va distribuir un peu de signatura de correu electrònic amb l'enllaç corresponent a la pàgina web del Departament d'Empresa i Ocupació.
- f) Recomanacions **per al personal sanitari** que treballa amb poblacions de risc als centres d'atenció primària (CAP), centres de salut mental (CSM), centres sociosanitaris, i hospitals (a l'annex 5 del document "POCS, Estiu de 2013").
- g) Actualització de **censos de persones fràgils** als ajuntaments, centres d'atenció primària i serveis socials per tal de poder-hi intervenir
- a) Difusió de comunicats i d'avisos per calor i per onada de calor des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT).
- b) Difusió d'informació des de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

- c) Difusió d'informació des de la Federació de Municipis de Catalunya.
- d) Activació del PROCICAT i de les mesures d'emergència en cas necessari.

3. Objectiu 3

Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

La coordinació del POCS la realitzen l'Agència de Salut Pública de Catalunya i el Servei Català de la Salut. Es coordinen els organismes i departaments següents: Servei Meteorològic de Catalunya, Departament d'Interior, Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC), Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA), 061CatSalut Respon, Departament de Benestar Social i Família, Departament de Governació i Relacions Institucionals, Departament d'Empresa i Ocupació, Serveis Personals de Barcelona, Associació Catalana de Municipis i Comarques, Federació de Municipis de Catalunya, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, Institut de Medicina Legal de Catalunya, Consorci de Salut i Social de Catalunya, Unió Catalana d'Hospitals, Consorci de Serveis Socials de Barcelona i Creu Roja.

Les activitats que es duen a terme per aconseguir la coordinació de mesures per fer front a possibles onades de calor són fonamentalment les següents:

- Revisió del Pla i posada a punt.
- Reunió prèvia al començament de la temporada d'aplicació del POCS per tal de posar en marxa els mecanismes de vigilància, de comunicació i d'alerta necessaris dins del Pla. En aquesta reunió també s'avalua la temporada anterior.
- Reunions, en cas necessari, entre els diferents organismes i departaments participants per tal de portar a terme els objectius 1 i 2.

A continuació desenvoluparem les actuacions realitzades per tal d'aconseguir els objectius 1 i 2.

II. ACTIVITATS REALITZADES A L'ESTIU 2013

En relació amb l'objectiu 1

A partir del dia 1 de juny es van recollir les temperatures diàries i les previsions de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona. També es va fer un monitoratge diari de les defuncions proporcionades per les funeràries dels mateixos deu municipis, tal com s'estableix en el nivell d'actuació 0 del POCS.

També es van registrar diàriament, a partir del dia 15 de juny, les dades d'activitat hospitalària de quatre grans hospitals de Barcelona (Hospital Universitari Vall d'Hebron, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Hospital Clínic i Hospital del Mar).

A partir del dia 15 de juny es va fer una divulgació setmanal qualitativa (els dijous) de les dades de temperatures i defuncions, tal com s'estableix en la fase d'actuació 1 del POCS. La fase 1 de vigilància diària i divulgació setmanal de la valoració qualitativa de les dades de temperatures i defuncions es va mantenir actiu fins al dia 31 d'agost.

Durant el mes de setembre es va continuar fent el seguiment diari de les dades de temperatures i defuncions.

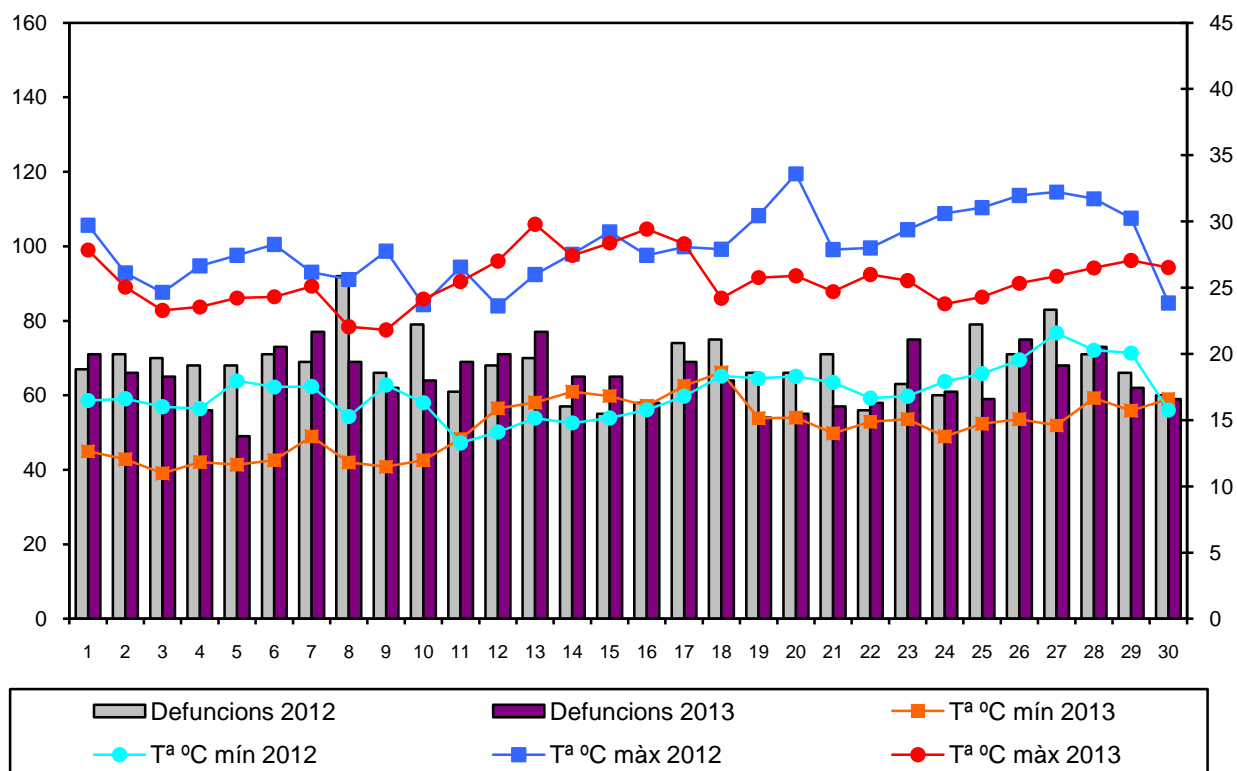
Les dades obtingudes han estat les següents:

DADES DE LES DEFUNCIONS FUNERÀRIES ASSOCIADES A LA TEMPERATURA en els deu municipis monitorats

Defuncions

JUNY

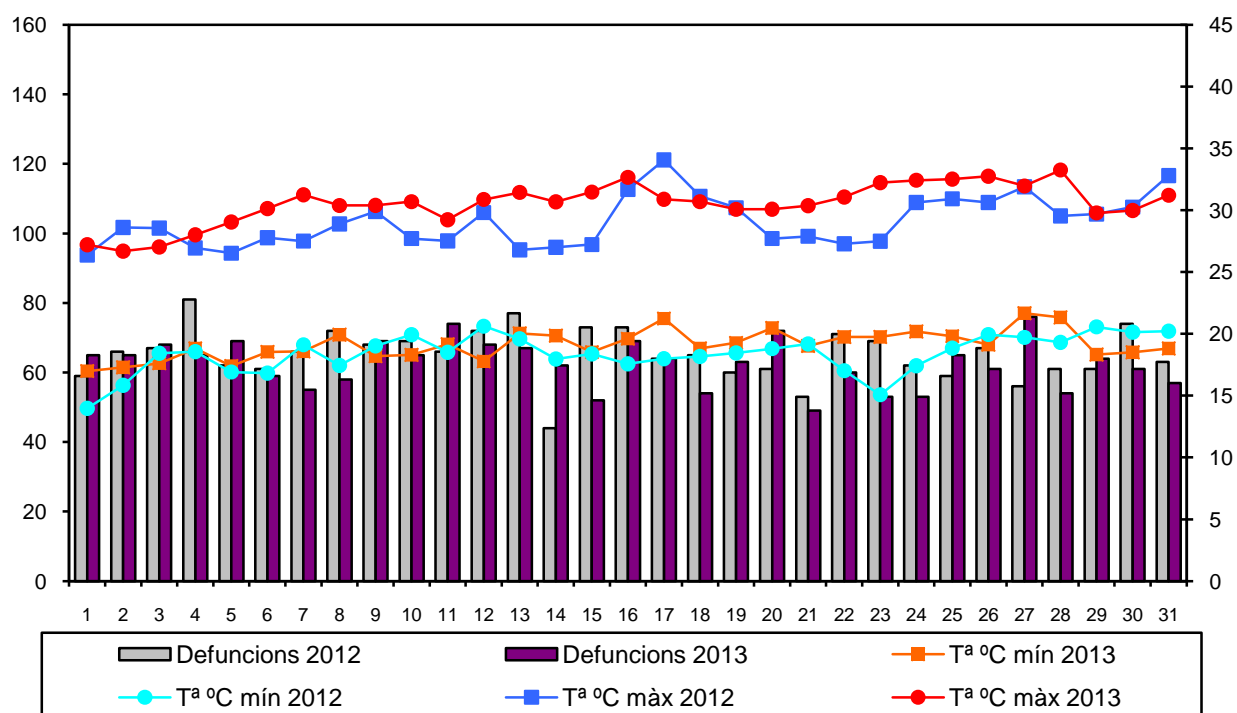
Temperatura °C

Defuncions

JULIOL

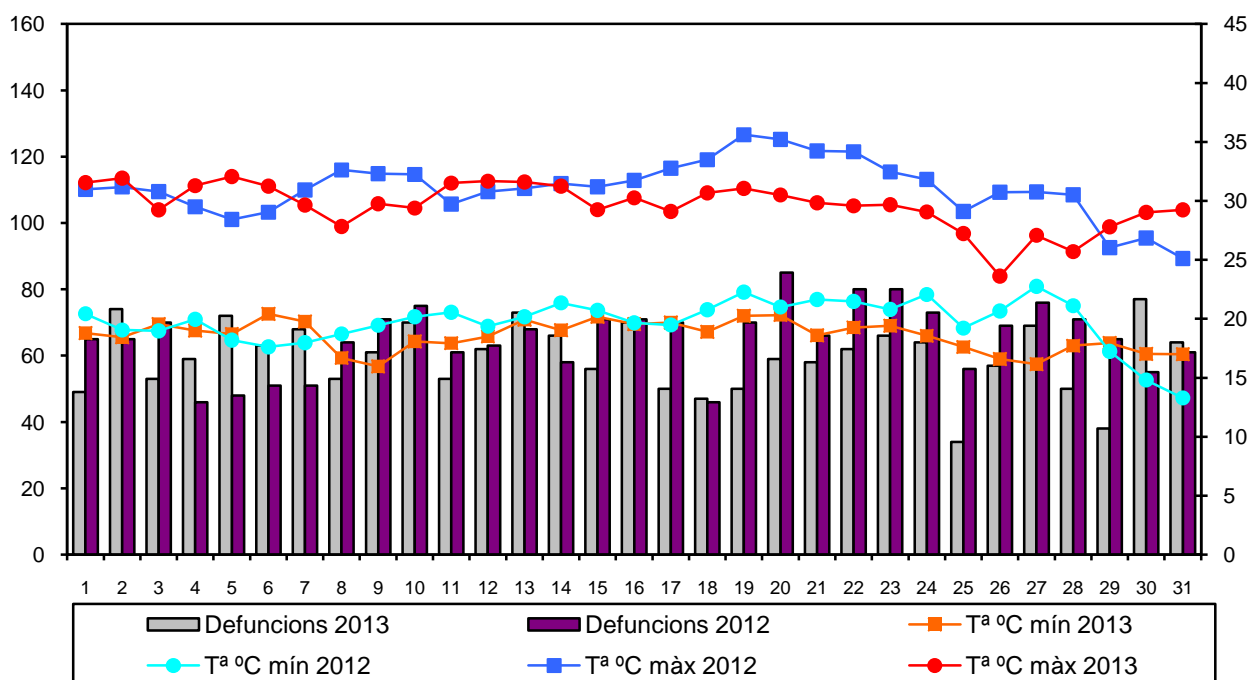
Temperatura °C

Defuncions

AGOST

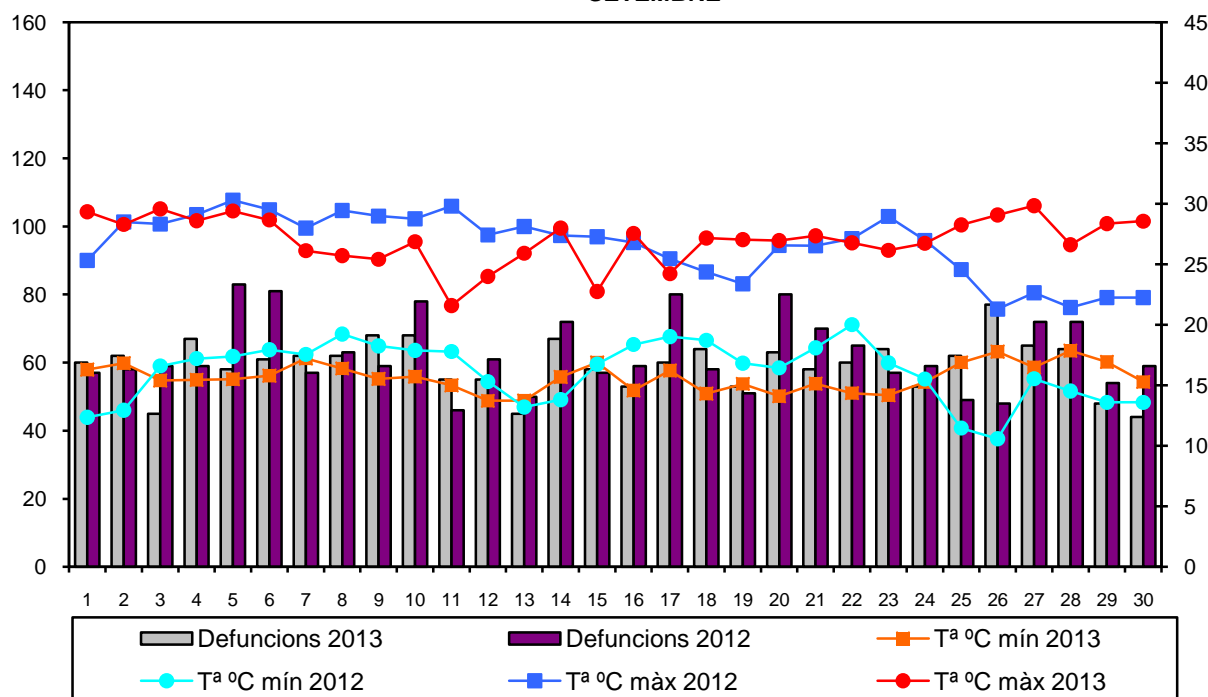
Temperatura °C

Defuncions

SETEMBRE

Temperatura °C

DADES DE LES DEFUNCIONS JUDICIALS (INSTITUT DE MEDICINA LEGAL DE CATALUNYA)

Durant aquest període, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya no va tenir cap autòpsia derivada del cop de calor com a causa de mort, i per tant no va notificar cap cas.

DADES DELS QUATRE HOSPITALS SENTINELLA (Vall d'Hebron, Hospital Clínic, Sant Pau i Hospital del Mar)

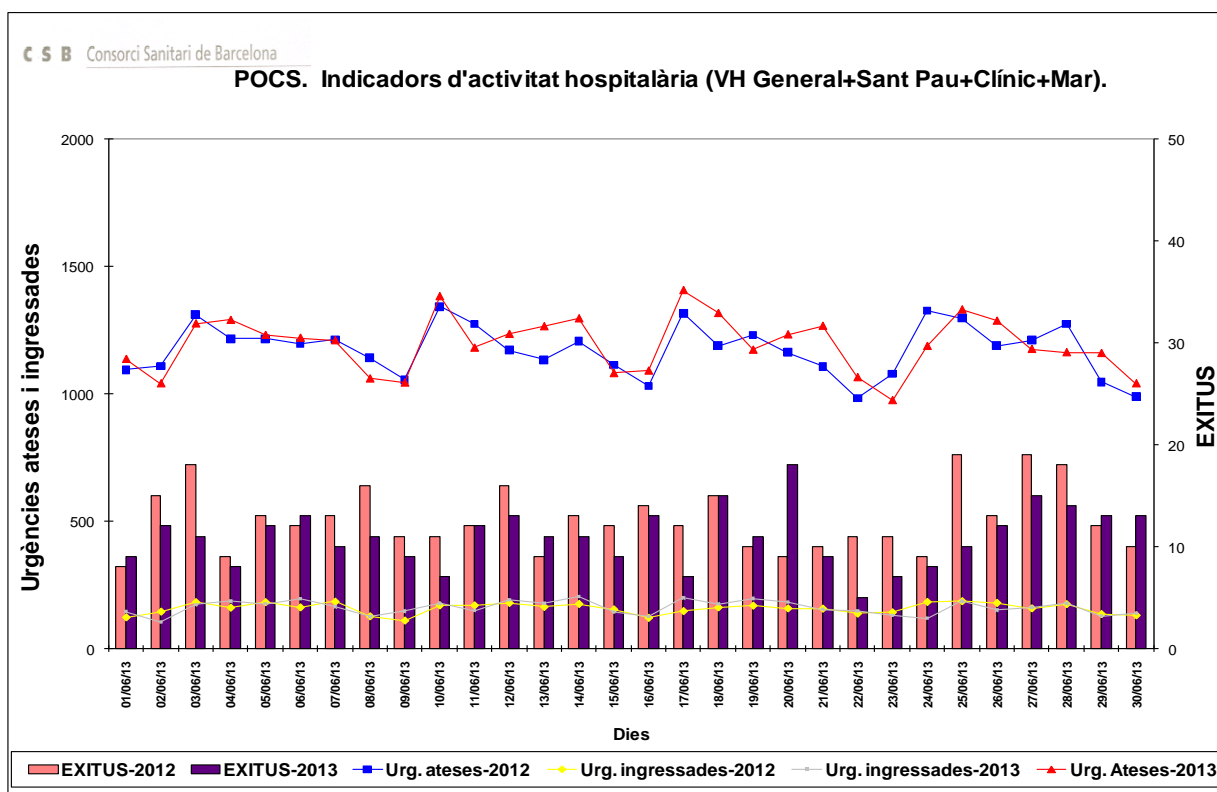
Per tal de controlar l'evolució de l'activitat assistencial de forma més exhaustiva, diàriament es monitoren les xifres d'activitat, d'urgències ateses i ingressades, i la mortalitat hospitalària dels quatre centres hospitalaris sentinella de Barcelona (Vall d'Hebron, Hospital Clínic, Sant Pau i Hospital del Mar). El comportament d'aquestes dades ens és útil com a referència i alerten de les variacions importants que van succeint, encara que els resultats no siguin estrictament extrapolables a la globalitat de Catalunya. A continuació figuren els gràfics que es van elaborant per dur a terme el seguiment. El seguiment de dades diàries d'aquests **quatre hospitals sentinella** fan referència als mesos de juny, juliol, agost i setembre:

La font de la qual procedeixen aquestes dades és de l'aplicació informàtica del Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC).

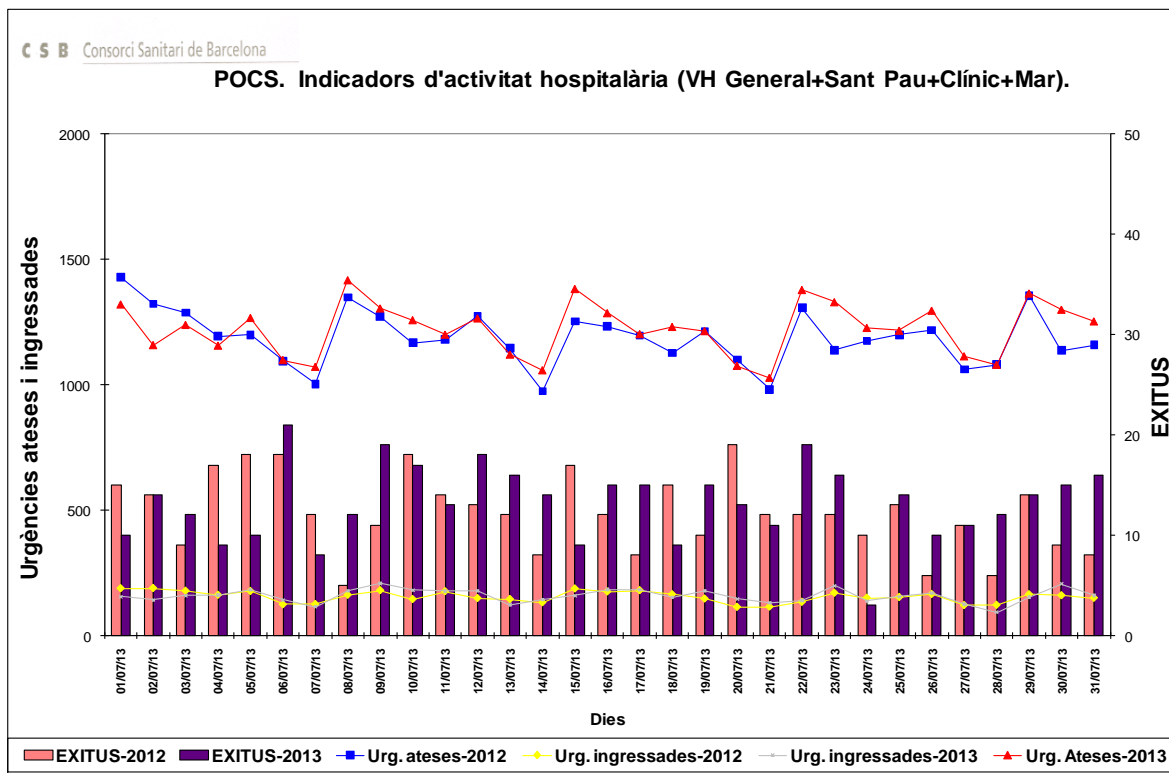
Pel que fa a les urgències ateses a aquests quatre hospitals sentinelles, l'activitat durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre a l'estiu del 2013 (n=145.934) va ser un 2,5% més elevada que l'any anterior (n=142.255). Pel que fa a les urgències ingressades, la diferència ha estat d'un 1,6% més al 2013 (n=18.862) respecte al 2012 (n=18.573).

Quant als èxits, aquests han tingut un comportament diferent al llarg d'aquest quatre mesos, tot i què el volum total és un 2,6% més baix al 2013 (n=1.473) respecte a l'any anterior (n=1512).

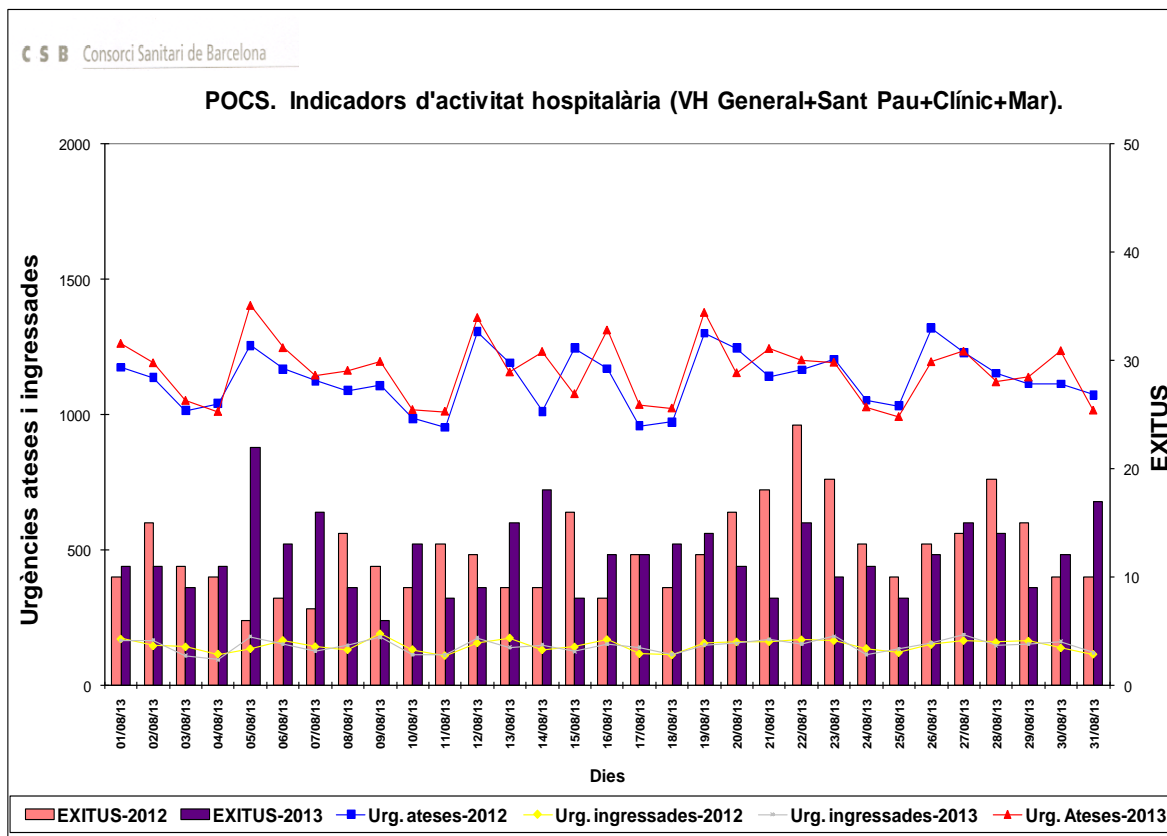
Mes de juny

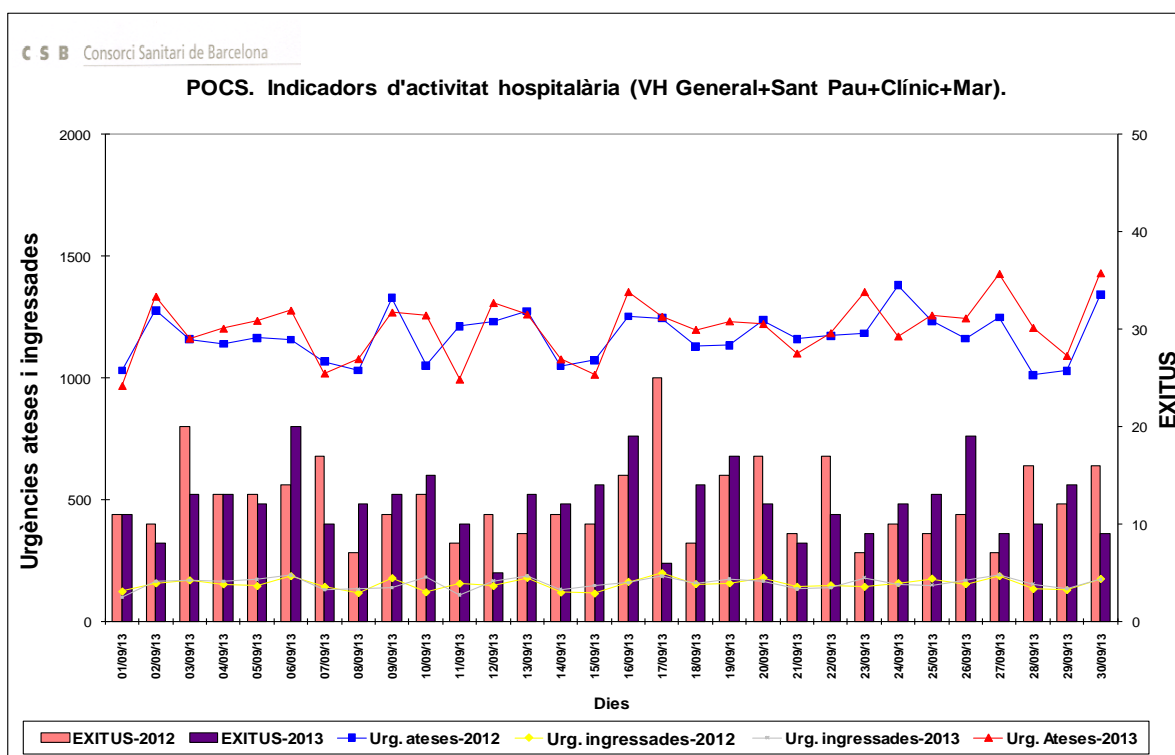
Mes de juliol

Mes d'agost

Mes de setembre

ACTIVACIÓ DE LA FASE 2 D'ALERTA

L'estiu de 2013 el Servei Meteorològic de Catalunya **no va emetre cap avís d'onada de calor (avís de SMP de llindar alt)**, tot i que sí que va alertar d'una situació de temperatura màxima extrema (avís de SMP de llindar baix) mitjançant preavisos i avisos en les ocasions següents:

JULIOL

Al mes de juliol va haver-hi **els següents avisos per SMP de llindar baix o temperatura màxima extrema**:

- **Dijous 4 de juliol**

El dijous 4 de juliol i el divendres 5 de juliol de 2013, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre un **avís** de situació meteorològica de perill de **llindar baix** per al dissabte 6 de juliol (figura 1), amb un grau de probabilitat baix en algunes comarques de Lleida i de les Terres de l'Ebre, que es va actualitzar el dissabte per al diumenge 7 de juliol. El diumenge l'avís de SMP es va donar per finalitzat.

- **Avís el 20 de juliol** que feia referència a una afectació per als dies 23 i 24 de juliol; avís que es va actualitzar el diumenge 21, però que finalment es va cancel·lar el dia 22.

- **Dijous 25 de juliol**

El dijous 25 de juliol, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre un **avís** de situació meteorològica de perill de **llindar baix** per al dissabte 27 de juliol, amb possible afectació amb un grau de probabilitat baix en algunes comarques de Lleida i de les Terres de l'Ebre. El divendres 26 es va emetre un avís per al mateix divendres 26, per al dissabte 27, i per al diumenge 28; el fenomen no va afectar les mateixes comarques els tres dies consecutius, per la qual cosa no va ser un avís d'onada de calor. El dissabte 27 de juliol al matí es va emetre un avís per al diumenge 28 amb possible afectació en aquest cas de algunes comarques de Girona i Barcelona. L'avís es va donar per finalitzat diumenge a la tarda.

Davant d'aquests dos avisos de temperatura màxima extrema al mes de juliol, l'ASPCAT va activar la fase 2 del POCS, i va difondre els avisos amb consells bàsics per evitar els efectes perjudicials causats per la calor. Així mateix, la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior, a través del CECAT, va difondre els

comunicats amb els avisos i consells preventius dirigits als municipis i a la població general (figura 2). Tal com està protocol·litzat al POCS, davant de temperatura màxima extrema no es va fer cap actuació extraordinària.

Figura 1: Avis de SMP per temperatura màxima extrema emès el dijous 4 de juliol per l'SMC

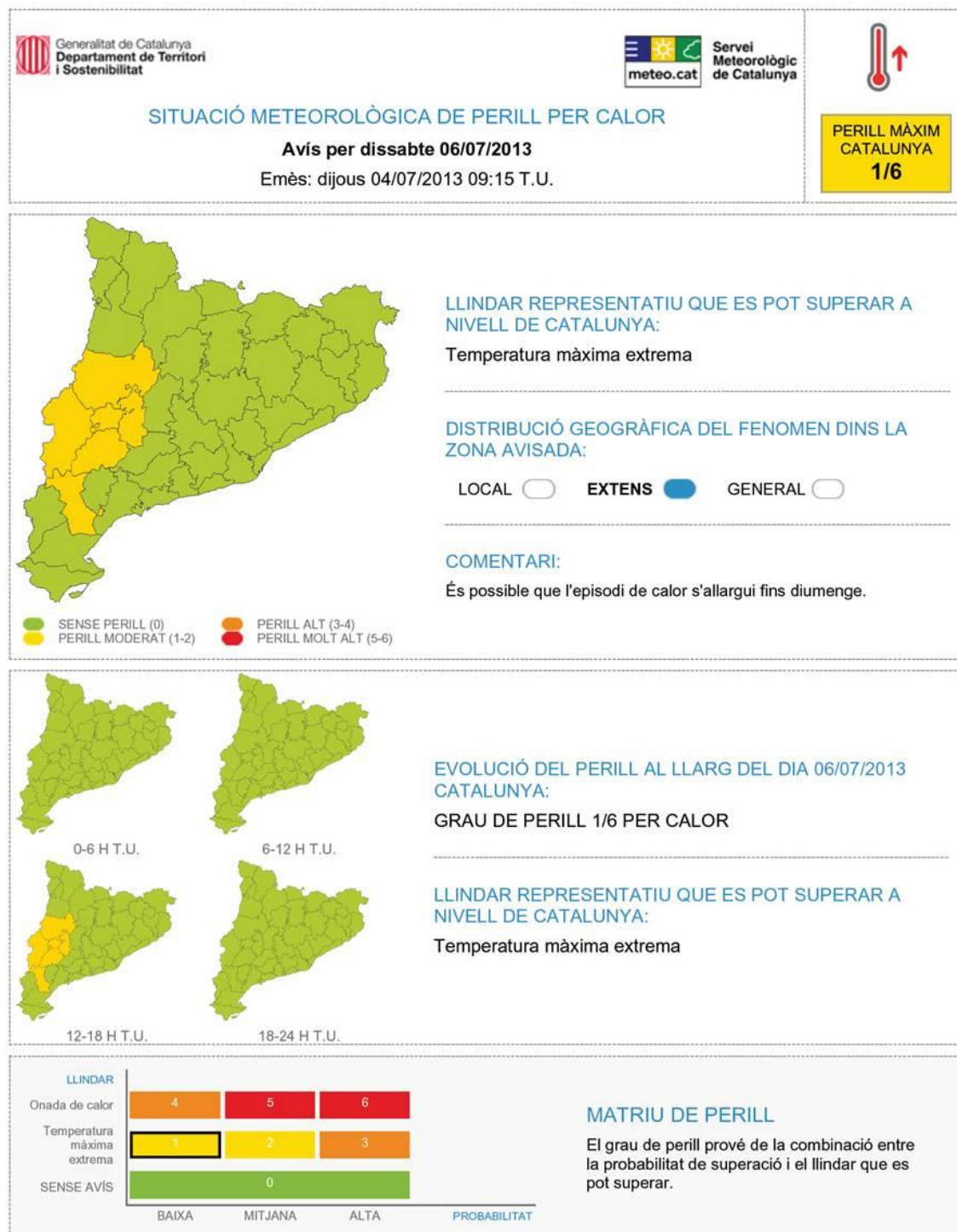

Figura 2: Comunicat del CECAT per difondre l'avís del dia 4 de juliol.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

protecció civil

AGOST

Durant el mes d'agost es van produir dos avisos més per part del SMC de temperatura màxima extrema.

• Dijous 1 d'agost

El dimecres 31 de juliol l'SMC va emetre un avís de temperatura màxima extrema a algunes comarques de Lleida per al dijous 1 d'agost (figura 3), que es va actualitzar el dijous amb ampliació de les comarques afectades per al mateix dijous 1 i per al divendres 2 d'agost (figura 4 i 5). L'avís es va actualitzar el dissabte 3 d'agost, dia en el qual va finalitzar l'avís (figura 6). El fenomen no va afectar les mateixes comarques els tres dies consecutius.

Figura 3: Avís de SMP per temperatura màxima extrema emès el dimecres 31 de juliol per l'SMC

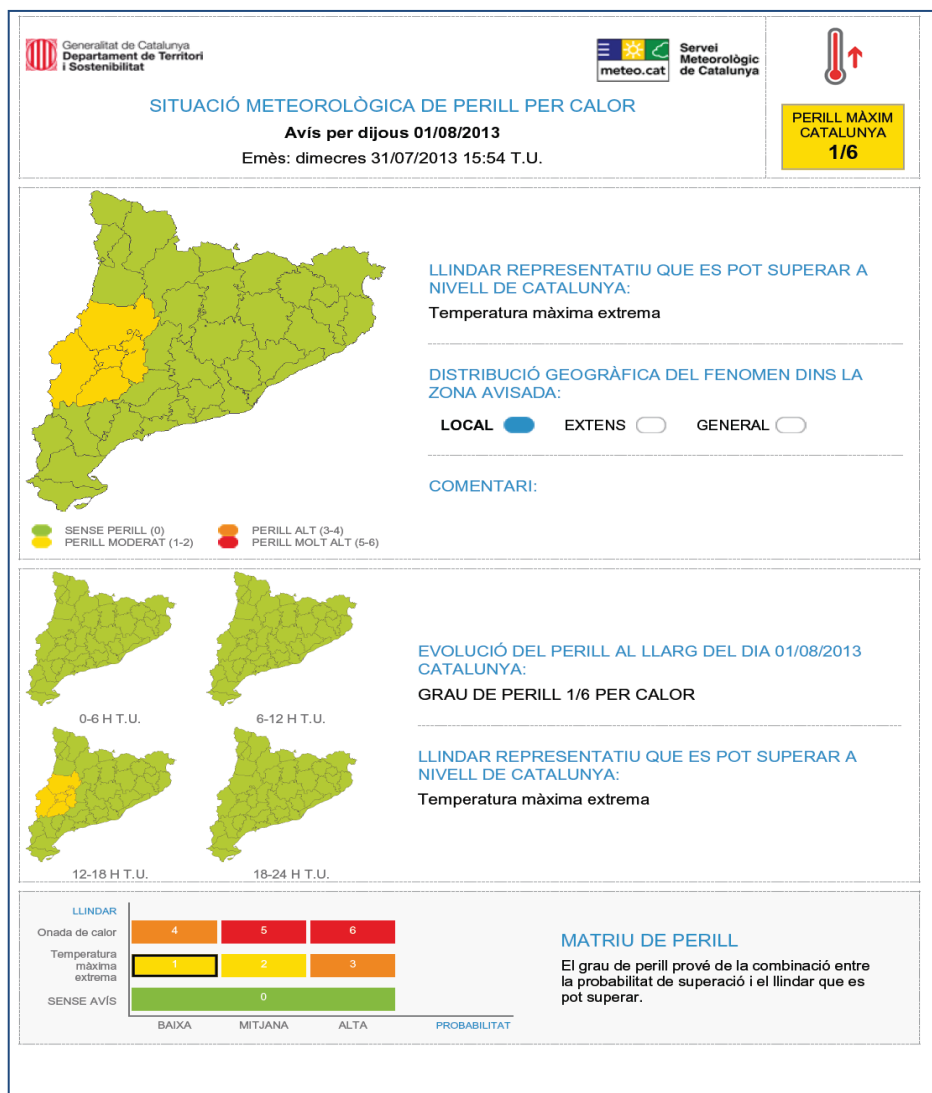

Figura 4: L'ASPCAT fa difusió de l'avís a tots els participants del Pla i comunica la fase 2 i l'enllaç als consells preventius

Benvolguts,

Per a la vostra informació us fem arribar l'avís emès pel Servei Meteorològic de Catalunya de **temperatura màxima extrema** entre les 14 i les 20 hores els dies:

- Per a **dijous 1/08/2013** la probabilitat de temperatura màxima extrema és del 10 al 30% en les següents comarques: l'Alt Empordà, la Garrotxa, les Garrigues, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell, la Noguera, la Segarra, el Bages i la Vall d'Aran.
- Per a **divendres 2/08/2013** la probabilitat de temperatura màxima extrema és del 30 a 70% en les següents comarques: l'Alt Empordà, el Baix Empordà, el Gironès, el Pla d'Estany, la Garrotxa, les Garrigues, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell, la Noguera, la Segarra, el Bages, la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i la Vall d'Aran.

 Generalitat de Catalunya Departament de Territori i Sostenibilitat	 meteo.cat Servei Meteorològic de Catalunya	
SITUACIÓ METEOROLÒGICA DE PERILL PER CALOR Avis per dijous 01/08/2013 Emès: dijous 01/08/2013 07:29 T.U.		
		PERILL MÀXIM CATALUNYA 1/6

 Generalitat de Catalunya Departament de Territori i Sostenibilitat	 meteo.cat Servei Meteorològic de Catalunya	
SITUACIÓ METEOROLÒGICA DE PERILL PER CALOR Avis per divendres 02/08/2013 Emès: dijous 01/08/2013 07:29 T.U.		
		PERILL MÀXIM CATALUNYA 2/6

L'ASPCAT comunica que amb aquest avís de risc per calor el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les possibles onades de calor sobre la salut (POCS) entraria en fase 2. Cal recordar que **la situació meteorològica de Perill de temperatura màxima extrema**, no comporta cap tipus d'actuació extraordinària, només **tenir coneixement de la situació i estar alerta**.

Adjuntem a continuació els **consells bàsics** donats des de l'ASPCAT **que poden evitar els problemes causats per la calor**, i que podeu trobar a l'enllaç de canal salut: [POCS ciutadania cat](http://pocs.ciutadania.cat), conjuntament amb el material divulgatiu.

Us agrairíem que en feu difusió.

Consells per evitar els problemes causats per la calor**1. Protegiu-vos del sol i la calor****A casa, controleu la temperatura:**

- Durant les hores de sol, tanqueu les persianes de les finestres on toca
- Obriu les finestres de casa durant la nit, per refrescar-la
- Estigueu-vos a les estances més fresques
- Recorreu a algun tipus de climatització (ventiladors, aire condicionat, ventalls) per refrescar l'ambient. Si no teniu aire condicionat, mireu de passar les hores de més calor, o com a mínim dues hores al dia en llocs climatitzats (centres comercials, cinemes, biblioteques, etc.)
- Refresqueu-vos sovint amb dutxes, tovalloles mullades amb aigua, etc

Al carrer, eviteu el sol directe:

- Porteu una gorra o un barret
- Utilitzeu roba lleugera (com la de cotó), de colors clars i que no sigui ajustada
- Procureu caminar per l'ombra, estar sota un para-sol quan sigueu a la platja i descanseu en llocs frescos del carrer o en espais tancats que estiguin climatitzats
- Porteu aigua i beveu-ne sovint
- Mulleu-vos una mica la cara i, fins i tot, la roba
- Vigileu en els trajectes amb cotxe durant les hores de més sol i no hi deixeu els infants o a persones fràgils amb les finestres tancades

2.Reduïu l'activitat física a les hores de més calor

- Eviteu sortir a les hores del migdia, que és quan fa més calor
- Reduïu les activitats intenses

3.Beveu força i vigileu l'alimentació

- Beveu aigua i suc de fruita tant com pugueu, fins i tot sense tenir set
- No prengueu begudes alcohòliques
- Eviteu els menjars molt calents i els que aporten moltes calories

4.Ajudeu els altres**Si coneixeu gent gran o malalta que viu sola:**

- Mireu de visitar-los un cop al dia
- Ajudeu-los a seguir aquests consells
- Si prenen medicació, reviseu amb el seu metge si aquesta pot influir en la termoregulació i si s'ha d'ajustar o canviar

5.Informeu-vos bé

- Informeu-vos dels horaris dels centres d'atenció primària que teniu més a prop, tant del vostre municipi com del lloc on aneu de vacances
- 061. Recordeu aquest número de 061 CatSalut Respon, que us pot atendre diàriament, durant les 24 hores. Allí us indicaran els centres sanitaris oberts i us poden donar consells de salut
- Recordeu que a les oficines de farmàcia podeu obtenir informació sobre com es poden evitar els problemes causats per la calor
- Seguiu les [prediccions meteorològiques](#) que us puguin anticipar els dies més calorosos
- Acudiu amb antelació als professionals sanitaris i socials per prevenir els possibles problemes per a la vostra salut

Figura 5: Actualització de l'avís comunicat pel CECAT el dijous 1 d'agost

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

protecció civil

CECAT-Centre de Coordinació operativa de Catalunya

AVÍS DE SITUACIÓ DE RISC PER CALOR

Es comunica que es manté l'avís de risc per calor per avui, en base a les previsions meteorològiques emeses pel Servei Meteorològic de Catalunya, i s'intensifica per demà divendres dia 2.

D'acord amb la informació rebuda pel SMC, es preveu que avui es pugui arribar a temperatures màximes extremes de 14h a 20h a les comarques de Vall d'Aran, Noguera, Segrià, Pla d'Urgell, Garrigues, Urgell, Segarra, Bages, Garrotxa i Alt Empordà.

Pel dia de demà augmenta la probabilitat de 14 a 20h i s'afegeixen les comarques de Terra Alta, Ribera d'Ebre, i Pla d'Estany, Gironès i Baix Empordà.

El llindar establert pel Servei Meteorològic de Catalunya es correspon amb la superació de la temperatura màxima diària de cada municipi establerta pel percentil 98.

El percentil 98 és el valor estadístic que indica que només el 2% de dies dels mesos d'estiu, la temperatura màxima ha estat superior a aquest valor. Aquest percentil, pren un valor diferent a cada municipi en funció de les temperatures màximes que s'hi assoleixen.

Consulteu aquí el valor del percentil 98 del vostre municipi:

<http://www20.gencat.cat/docs/meteocat/Continguts/Divulgacio%20Meteorologica/Entendre%20les%20prediccions/static%20files/TaulaSMR-Calor.pdf>

Aquest avís ja s'ha fet arribar als grups vinculats.

La situació de risc contemplada en aquest comunicat es donarà per finalitzada, sense necessitat d'una comunicació de tancament per part del CECAT, un cop acabi el període meteorològic especificat; sempre i quan no s'actualitzi la informació amb una nova comunicació.

Cal recordar que l'avís no comporta l'activació de cap pla d'emergència.

Si el vostre municipi disposa de xarxa RESCAT recordeu de tenir connectat el terminal.

Barcelona, dijous, 01 agost 2013
10:00 h

Figura 6: Comunicació per part del SMC del fi de l'episodi de calor emès el 3 d'agost

• Diumenge 4 d'agost

El diumenge 4 d'agost es va emetre un altre avís de temperatura màxima extrema a algunes comarques de Lleida i Girona per al dilluns 5 d'agost, que es va actualitzar el mateix dilluns i va finalitzar el mateix dilluns (figures 7 i 8).

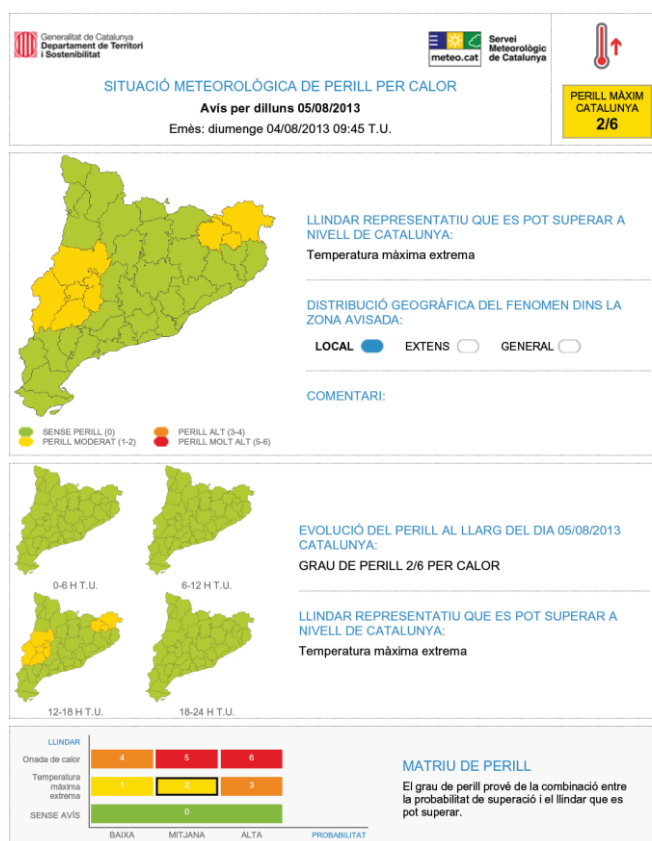
Figura 7: Avís emès pel SMC el diumenge 4 d'agost

Figura 8: Avís emès pel SMC com a finalització de l'episodi de calor de l'1 d'agost

Cada dia l'SMC va actualitzar les dades (figures 4 i 5) en relació amb les comarques implicades i a la seva probabilitat d'afectació. Igualment es van anar actualitzant els comunicats des de l'ASPCAT i des del CECAT.

Durant la fase 2 d'alerta no es va observar cap augment significatiu en el nombre de defuncions en comparació amb les de l'any anterior. Tampoc no es va observar cap increment significatiu en les dades de mortalitat hospitalària ni d'urgències ateses o ingressades en els quatre hospitals sentinella.

No es va notificar cap cop de calor.

De totes les informacions incloses als comunicats emesos pel CECAT, se'n van fer trameses diàries als municipis afectats, els consells comarcals i serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de les administracions autonòmica i estatal, els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil, que també en va fer difusió a través del Twitter @emergenciescat.

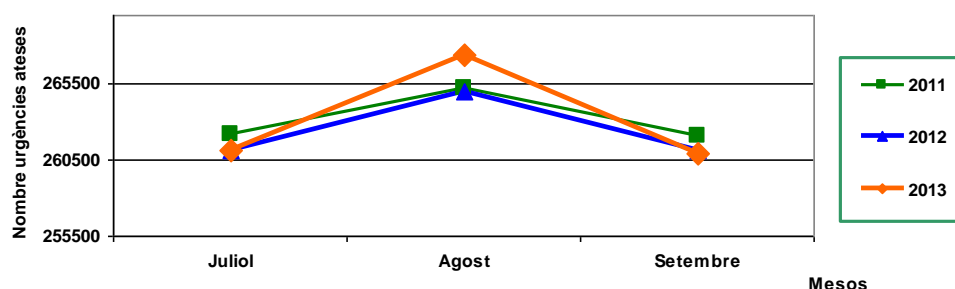
VALORACIÓ DE L'ACTIVITAT ASSISTENCIAL A CATALUNYA

És un fet constatat, mitjançant nombroses investigacions, la relació que existeix entre la morbiditat i mortalitat i les altes temperatures a l'estiu. Per això és important estudiar les diferents variables amb què comptem des del punt de vista assistencial com és, per una banda, l'activitat realitzada als hospitals de Catalunya (urgències ateses, urgències ingressades i èxits) i la realitzada als centres d'atenció primària (CAP) tant en el mateix centre com al domicili; per una altra banda, també es important identificar i registrar els pacients considerats fràgils que són susceptibles de patir afectació per la calor.

A continuació es detalla l'activitat assistencial de l'estiu 2013, en comparació amb altres estius (2011, 2012).

Evolució de l'activitat d'urgències hospitalàries ateses a Catalunya

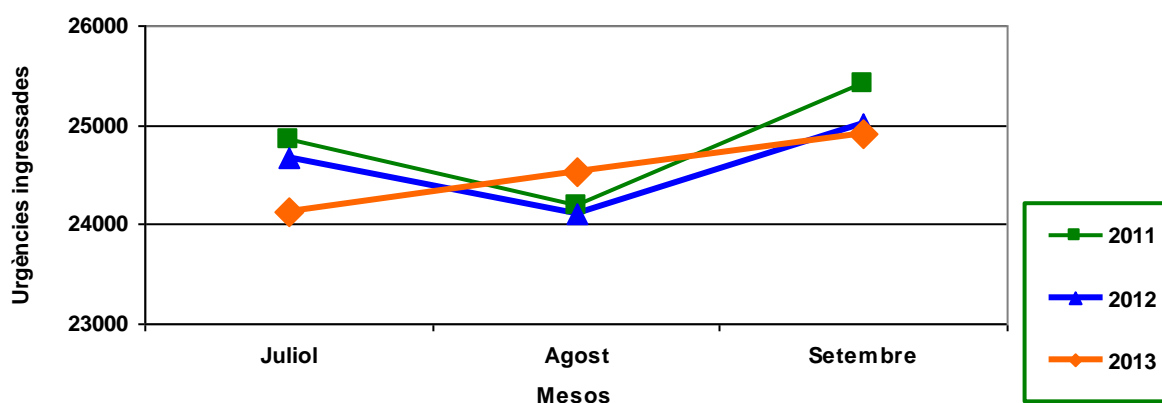
Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2011	262.200	265.150	262.082	789.432
2012	261.150	265.010	261.115	787.275
2013	261.127	267.348	260.911	789.386

A la gràfica anterior es pot observar que a l'estiu 2013 hi va haver menys activitat d'urgències hospitalàries als mesos de juliol i setembre en comparació amb els estius anteriors. Contràriament a l'agost va haver-hi més activitat.

Evolució de l'activitat d'urgències hospitalàries ingressades a Catalunya

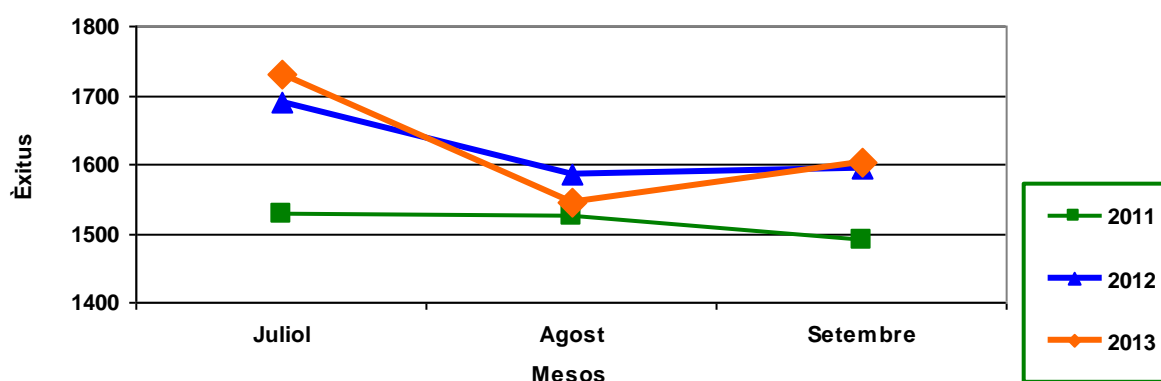
Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2011	24.847	24.193	25.421	74.461
2012	24.670	24.108	25.012	73.790
2013	24.119	24.523	24.912	73.554

El nombre d'urgències ingressades està molt relacionat amb la gravetat dels processos i l'estat de salut previ de les persones, encara que hi ha molts altres factors que les condicionen. Tot i aquests altres condicionants, verifiquem que el nombre dels ingressos del 2013 ha estat menys elevat que al 2011 i 2012 durant el mes de juliol i setembre, i més elevat el mes d'agost. Però aquestes diferències són baixes, ja que estem parlant en global de variacions del 0,3% respecte al 2012 i 1,2% respecte al 2011.

Distribució del nombre d'èxits hospitalaris a Catalunya

Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2011	1.527	1.524	1.489	4.540
2012	1.690	1.585	1.594	4.869
2013	1.730	1.546	1.604	4.880

Pel que fa als èxits hospitalaris, les dades globals de l'estiu de 2013 són molt similars a les del 2012 (amb una distribució diferent dels mesos) i amb xifres més altes en comparació amb el 2011.

Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària

	VISITES EAP			VISITES A URGÈNCIES		
	CENTRE	DOMICILI	TOTAL	CENTRE	DOMICILI	TOTAL
juny-12	2.939.744	86.378	3.026.122	169.482	8.284	177.766
juny-13	2.622.939	85.390	2.708.329	177.916	9.854	187.770
% Variació	-10,78%	-1,14%	-10,50%	4,98%	18,95%	5,63%
jul-12	2.654.629	80.560	2.735.189	182.810	8.832	191.642
jul-13	2.831.147	91.321	2.922.468	179.109	8.769	187.878
% Variació	6,65%	13,36%	6,85%	-2,02%	-0,71%	-1,96%
ag-12	2.007.869	67.522	2.075.391	191.010	9.086	200.096
ag-13	1.902.500	70.597	1.973.097	198.184	9.542	207.726
% Variació	-5,25%	4,55%	-4,93%	3,76%	5,02%	3,81%
sep-12	2.505.843	67.289	2.573.132	178.257	9.066	187.323
sep-13	2.497.407	77.753	2.575.160	180.380	9.359	189.739
% Variació	-0,34%	15,55%	0,08%	1,19%	3,23%	1,29%
Període Juny- agost 12	10.108.085	301.749	10.409.834	721.559	35.268	756.827
Període Juny- agost 13	9.853.993	325.061	10.179.054	735.589	37.524	773.113
% Variació	-2,51%	7,73%	-2,22%	1,94%	6,40%	2,15%

Si analitzem de forma conjunta els tres mesos d'estiu, podem destacar que al 2013 es van realitzar menys visites als centres d'atenció primària que l'any anterior, amb un -2,51%, però que han augmentat significativament les visites domiciliàries realitzades pels equips d'atenció primària (7,73%).

En canvi als centres d'atenció continuada (serveis d'urgències de primària) l'activitat s'ha incrementat tant pel que fa a les visites als centre (1,94%) com al domicili (6,40%).

En relació amb l'objectiu 2

ACTUACIONS REALITZADES DES DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA. COL-LABORACIÓ AMB ELS CENTRES SOCIO SANITARIS. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor

Des que es va iniciar el POCS l'any 2004, l'atenció primària ha tingut un paper fonamental en l'accés a la població diana a la qual s'adrecen les accions (persones de risc davant de canvis bruscs i sostinguts de temperatura).

La taula següent mostra el resultat de les accions que s'han dut a terme en les diferents regions sanitàries, tot i que cal tenir en compte que les xifres totals no sempre són exhaustives, atès que en alguna regió sanitària no es disposava d'informació de determinats centres.

Encara que pot haver-hi variabilitat a l'hora de valorar les persones de risc davant la calor entre els diferents centres, els resultats i l'esforç per identificar i registrar tots els pacients susceptibles de ser afectats per la calor han estat molt satisfactoris, i s'ha obtingut una informació molt valuosa per a qualsevol actuació que calgui dur a terme.

Persones en risc en cas d'onada de calor

- * Persones més grans de 75 anys.
 - * Persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat o autocura.
 - * Persones amb hipertensió arterial, diabetis, malalties cardiorespiratòries, hepàtiques, Parkinson, Alzheimer, obesitat o altres malalties cròniques.
 - * Altres persones que, per la seva situació personal, el CAP de referència consideri necessari atendre.
 - * Persones que prenen una medicació especial (tranquil·litzants, antidepressius, psicòtrops o diürètics).
-

Actuacions realitzades des de l'atenció primària per regió sanitària. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor. Estiu del 2013

Regions sanitàries	Persones de risc identificades en cas d'onada de calor			Persones de risc ateses		Centres sociosanitaris		Difusió de mesures			
	Actualitzat cens	A domicili	AI CAP	A domicili	AI CAP	Contacte serveis socials AP	Contrastat cens	Fulletons	Material propi	Xerrades	Altres
Lleida	100%	2.587	124.127	669	5.163	-	60%	100%	50%	0%	70%
Alt Pirineu i Aran	100%	514	8.465	4	7	100%	100%	100%	0%	0%	43%
Girona	100%	9.241	239.409	7.115	131.048	100%	100%	100%	27%	54%	80%
Terres de l'Ebre	100%	1.989	21.318	828	6.387	-	-	100%	0%	0%	-
Tarragona	100%	6.474	66.179	6.075	35.410	100%	97%	100%	21%	85%	6%
Catalunya Central (*)	100%	1.928	16.388	1.095	3.680	20%	20%	100%	70%	.0%	0%
Barcelona ciutat	97%	18.139	172.728	10.188	54.043	70%	38%	76%	51%	24%	81%
Àmbit metropolità	85%	23.527	327.577	11.057	75.908	62%	28%	46%	34%	17%	46%
TOTAL	95%	64.399	976.191	37.031	311.646	69%	42%	58%	35%	15%	45%

(*) Manquen les dades de l'ICS de la Catalunya Central

En gairebé la totalitat de les regions sanitàries, es va ampliar l'actualització del cens de persones grans fràgils i es va arribar al 95%. En conjunt, es va intervenir en un 57,5% de les persones diana al domicili (37.031 persones ateses al domicili sobre les 64.399 persones identificades com a persones de risc) i en un 31,9% al CAP (311.646 persones ateses sobre el total de 976.191 persones identificades).

La majoria de regions sanitàries van considerar el contacte amb els serveis socials. El contacte establert entre l'AP i els centres sociosanitaris va oscil·lar entre un 20% i un 100% dels casos. El cens es va contrastar a totes les regions i presenta variacions importants (d'un 20% a un 100%).

Regions sanitàries	Exclusivament si s'activa el nivell d'alerta 2			
	Trucades motivades per la calor	Nombre de visites motivades per la calor		Persones fràgils
	Nombre	Domicili	CAP	Nombre de trucades de seguiment
Lleida	0	0	0	0
Alt Pirineu i Aran	0	0	0	0
Girona	0	0	0	0
Terres de l'Ebre	0	0	0	0
Tarragona	0	1.620	62	10.159
Catalunya Central	86	134	328	415
Barcelona ciutat	398	25	0	801
Àmbit metropolità	130	0	0	0
TOTAL	614	1.779	390	11.375

La difusió de mesures preventives es va generalitzar i va arribar a percentatges que oscil·len entre un 15% i un 58%, fonamentalment mitjançant la distribució de fullets. La utilització d'aquest material va fer disminuir la utilització de material propi, tot i que varia entre les diferents regions sanitàries: alguna no en va utilitzar mentre que altres en van fer servir entre un 21% i un 70% dels casos. La realització de xerrades i altres mesures també va ser molt variable; de fet, la reiteració de la prevenció individual mitjançant el consell personalitzat tant a la consulta com als domicilis va provocar la disminució de xerrades i altres mesures utilitzades anteriorment. Amb relació a l'estiu anterior, els resultats en la difusió de mesures van ser força similars, tal com ja calia esperar, atès que fa diversos anys que es duu a terme un pla preventiu per a onades de calor.

Les altres accions que es van dur a terme van ser: programes/consells en emissores de ràdio, educació individual i col·lectiva, difusió per megafonia de consells genèrics durant el període d'actuació, informació web, seguiment telefònic, revistes d'associacions de veïns, consells a la consulta i valoració de necessitats individuals, ampliació en la distribució de material i xerrades a casals del municipi, presentació del programa a l'ajuntament, difusió a la premsa, cartes adreçades a totes les persones censades com a persones considerades de risc, jornades d'aigua als barris, difusió i

contactes amb forces públiques, seguiment institucions geriàtriques i psiquiàtriques, xerrades informatives a professionals, ajut de sanitat respon, protocols i realització de crides o pregons als pobles petits.

Pel que fa a la fase 2 d'alerta, es van repartir ampolles d'aigua a persones de risc, es va augmentar la freqüència de mesures preventives en les pantalles del CAP, es va reforçar el suport de la persona cuidadora, així com les trucades telefòniques i les visites als domicilis.

Les accions realitzades en fase 2 d'alerta es van realitzar en quatre regions sanitàries: Tarragona, Catalunya Central, Barcelona ciutat i àmbit metropolità.

ACTUACIONS REALITZADES PEL SEM – 061CatSalut Respon

061CatSalut Respon participa en el POCS amb dues línies d'actuació ben definides:

- Informació als ciutadans sobre els efectes que una possible onada de calor pot causar sobre la salut i consells per prevenir aquests efectes. També informa sobre les mesures a prendre davant d'un cop de calor.
- Seguiment i control del malalt fràgil, en col·laboració amb els equips d'atenció primària en cas que s'esdevingui una onada de calor.

Atenció de les consultes rebudes per trastorns relacionats amb la calor, ja sigui amb resolució telefònica amb un consell de salut, o activant algun recurs (metge a domicili o ambulància de qualsevol tipus) en cas de ser necessari el trasllat a un centre hospitalari.

Atès que durant l'estiu de 2013 no s'ha produït cap situació d'onada de calor, no s'ha rebut cap petició de seguiment des dels centres d'atenció primària i, per tant, l'activitat de 061CatSalut Respon s'ha limitat a donar resposta informativa a les persones que l'han consultat específicament.

ACTUACIONS REALITZADES PER LA CREU ROJA

Tasca preventiva de proximitat de les assemblees i centres de contacte locals i comarcals de la Creu Roja durant tot l'estiu.

Durant els mesos de juny, juliol, agost i fins a mitjan setembre, s'han realitzat accions preventives a persones de 65 anys o més a través de trucades de seguiment per facilitar informació i consells sobre les altes temperatures (6.050 trucades) a escala autonòmica i alhora també s'han realitzat visites domiciliàries de manera puntual. Per últim, s'han realitzat xerrades de prevenció i sensibilització en les quals han participat 197 persones al municipi de l'Hospitalet de Llobregat i a Terrassa.

Consells i seguiment telefònic	6.050 trucades
Xerrades de prevenció i sensibilització.	197 participants

Tasca preventiva realitzada des del Centre de Coordinació de la Creu Roja a Catalunya durant tot l'estiu.

A la taula es mostra el nombre de trucades telefòniques realitzades des de el centre de coordinació a persones fràgils

TRUCADES DE SEGUIMENT EN EL PERÍODE JUNY - AGOST			
MES	TRUCADES CONTESTADES	TRUCADES NO CONTESTADES	TOTAL REALITZDES
JUNY	14.085	8.526	22.611
JULIOL	13.108	8.492	21.600
AGOST	13.495	9.709	23.204
TOTAL	40.688	26.727	67.415

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT D'INTERIOR

Activitats realitzades per la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior, a través del CECAT (Centre de Coordinació Operativa de Catalunya)

Durant la fase 0 i 1 del POCS:

- Va posar a disposició dels municipis la guia per al procediment d'actuació municipal per onades de calor. Aquesta guia fa especial èmfasi en l'organització municipal per a la gestió de l'emergència, per tal que la resposta municipal sigui planificada i dimensionada correctament.
- Va posar a disposició dels municipis una base de dades per facilitar l'elaboració dels censos relacionats amb l'onada de calor. Ho va fer a través del web que segueix el següent fil: Web del Departament d'Interior > Àrea d'actuació de Protecció civil > Plans de protecció civil > Plans de protecció civil a Catalunya > Eina per elaborar el cens municipal per onada de calor > Base de dades (enllaç: [Cens municipal per onada de calor](#)).

Durant la fase 2 del POCS

Des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) es difonen els comunicats i avisos corresponents per calor i per onada de calor, a partir de la informació facilitada pel Servei Meteorològic de Catalunya en relació amb les situacions meteorològiques de perill, adjuntant-hi, en coordinació amb el Departament de Salut, els consells preventius recomanats tant per als municipis com per a la població en general.

Durant l'estiu del 2013 no s'ha activat en cap ocasió el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT) per onada de calor, tot i que sí que s'han emès diversos avisos per situacions de perill per calor **per temperatura màxima extrema**, sempre a partir de les informacions facilitades pel Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) i en coordinació amb el Departament de Salut. Cal destacar que ni durant el mes de juny ni durant el de setembre es va emetre cap avís, aquests van quedar restringits als mesos de juliol i agost.

JULIOL

El mes de juliol es van emetre diversos **avisos de perill per calor** de llindar baix, que van afectar majoritàriament les comarques de les demarcacions de Lleida i les Terres de l'Ebre i en algunes ocasions les de la Catalunya Central. En concret, es van emetre tres avisos:

- Un avís el dijous 4 i el divendres 5 de juliol, que es va actualitzar el 6 i es va donar per finalitzat el diumenge 7.
- Un altre avís el 20 de juliol, que feia referència a una afectació per als dies 23 i 24 de juliol; avís que es va actualitzar el diumenge 21, però que finalment es va cancel·lar el dia 22.
- El darrer avís del juliol es va realitzar el dijous 25 de juliol per al dissabte 27 de juliol. El divendres es va emetre un avís per al mateix divendres 26 i per al dissabte 27 i diumenge 28. L'avís va finalitzar el diumenge 28. No es van afectar les mateixes comarques els tres dies.

AGOST

El mes d'agost es van produir dos **avisos de perill per calor**, per temperatura màxima extrema, tot i que de curta durada, que van afectar predominantment les comarques de ponent i del nord-est de Catalunya.

- Un avís el dimecres 31 de juliol per al dijous 1, que es va actualitzar el 2 i es va donar per finalitzat el dissabte 3 d'agost.
- Un nou avís que es va emetre el dia 4 per al dilluns 5 i va acabar el mateix dilluns dia 5.

De totes les informacions que contenien els comunicats emesos pel CECAT, se'n van fer trameses diàries als municipis afectats, els consells comarcals i serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de les administracions autonòmica i estatal, els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil; també se'n va fer difusió a la ciutadania a través de la web de la Generalitat www.gencat.cat/interior/protecciocivil, del Twitter [@emergenciescat](https://twitter.com/emergenciescat), de l'aplicació mòbil gencat.mobi i de la pàgina de Facebook <https://ca-es.facebook.com/emergenciescat>.

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA

El Departament de Benestar Social i Família va fer una difusió del díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web, en l'àmbit temàtic de "Gent gran", "Persones amb dependència" i "Persones amb discapacitats".

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT D'EMPRESA I OCUPACIÓ

Durant l'estiu de 2013 el Departament d'Empresa i Ocupació va dedicar un espai al seu web al POCS i en va fer difusió ([Departament d'Empresa i Ocupació > Seguretat i salut laboral > Riscos laborals i consells per prevenir-los > Mesures de prevenció per factors de risc > La calor a l'estiu](#)). Aquest espai conté recomanacions i consells de prevenció per a persones en llocs de treball amb exposició a altes temperatures a l'estiu que s'agreugen amb l'onada de calor i està estructurat en els apartats següents:

1. Breu explicació de com la calor pot afectar els treballadors, les temperatures de risc, els consells bàsics per a treballadors i per a l'empresa, les ocupacions fortament exposades a patir la calor, i els símptomes i primers auxilis.
2. Accés a les publicacions següents:
 - a. El treball i la calor: més prevenció a l'estiu (annex 4 del document POCS 2013).
 - b. El treball en ambients calorosos.
 - c. Ambient tèrmic per calor.
 - d. Enllaç a la informació i consells per als ciutadans del Departament de Salut.
3. També s'ha distribuït un peu de signatura de correu electrònic amb l'enllaç corresponent a la pàgina web del Departament d'Empresa i Ocupació utilitzat per tots els correus de la Subdirecció General de Seguretat i salut Laboral i

també per tots aquells agents i institucions que el vulguin incorporar en els seus correus electrònics, per tal de prevenir els efectes de la calor.

ACTIVITATS REALITZADES PER L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE MUNICIPIS I COMARQUES (ACM)

- Carta adreçada a tots els seus ajuntaments i ens locals associats (annex 1).
- Informació pràctica amb tots els enllaços per a l'elaboració dels plans de prevenció, enviada a tots els ajuntaments i ens locals associats
- Imatge gràfica de la campanya i enllaç al web de Salut Pública a la pàgina principal del web de l'ACM durant la campanya d'estiu.

ACTIVITATS REALITZADES PER LA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA (FMC)

- Carta adreçada (mitjançant correu electrònic) als ens adherits a la FMC (ajuntaments, consells comarcals i diputacions), amb data de 18 de juny de 2013, amb informació detallada sobre el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2013), amb especial atenció als plans de protecció civil municipal, així com els enllaços per elaborar els plans de prevenció municipals (annex 2).
- Difusió de la informació mitjançant el lloc web de la Federació de Municipis de Catalunya amb enllaços, al Canal Salut, al Meteocat i a plans de protecció civil: <http://www.fmc.cat/ACTUALITAT/default.cfm/ID/19672/T/pla-actuacio-prevenir-efectes-onades-calor-sobre-salut-.htm>.

DISTRIBUCIÓ DE MATERIAL INFORMATIU

Es va fer des de diferents departaments.

Departament de Salut

L'any 2013 el Departament de Salut no va editar en suport paper cap material específic.

El cartell i el vídeo amb consells informatius bàsics per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut van ser difosos des del web del Departament de Salut per tal que els usuaris els poguessin baixar: <http://canalsalut.gencat.cat> > Ciutadania > Vida saludable > Entorn saludable > El medi > La calor. (POCS 2013, ciutadania)

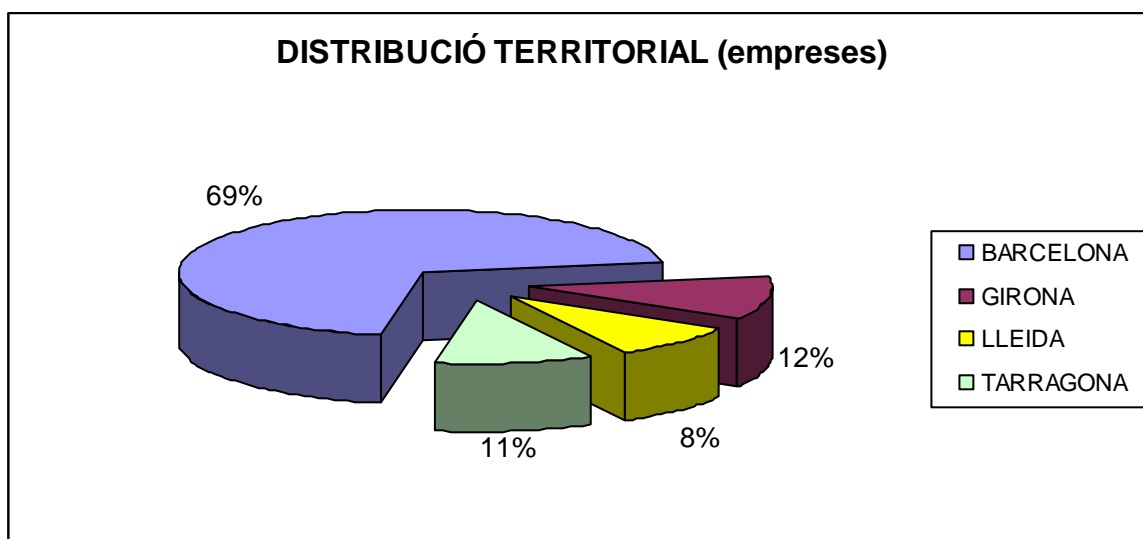
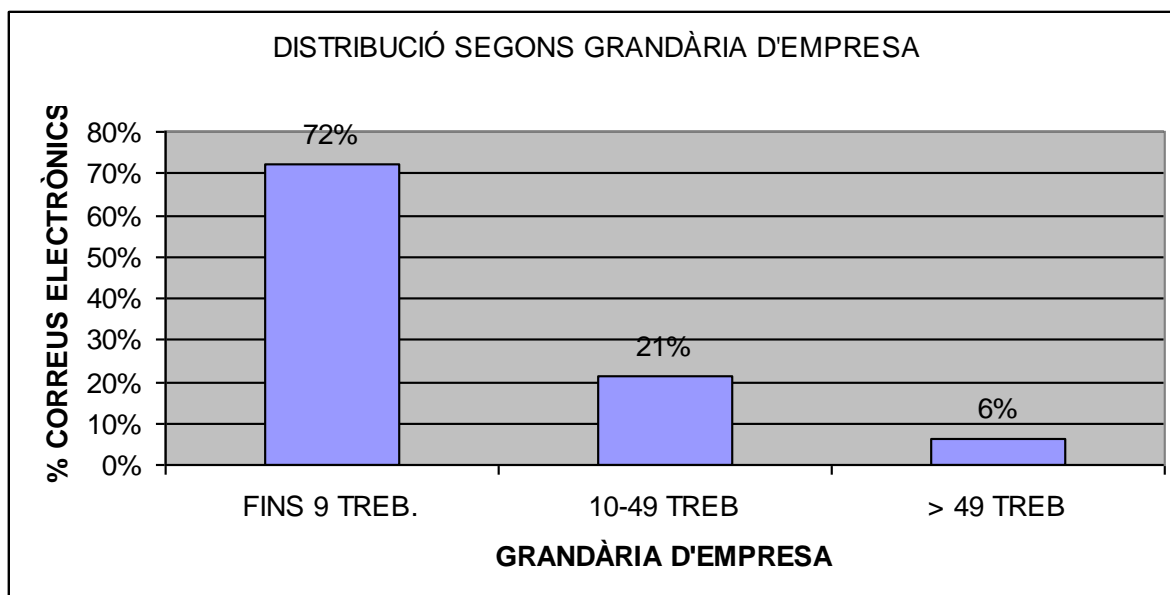
Departament de Benestar Social i Família

El Departament de Benestar Social i Família ha difós el díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web (www.gencat.cat/benestarsocialifamilia), en l'àmbit temàtic de "Gent gran", "Persones amb dependència" i "Persones amb discapacitats" ([bsf_mesures_calor_2013.pdf](#)).

Departament d'Empresa i Ocupació

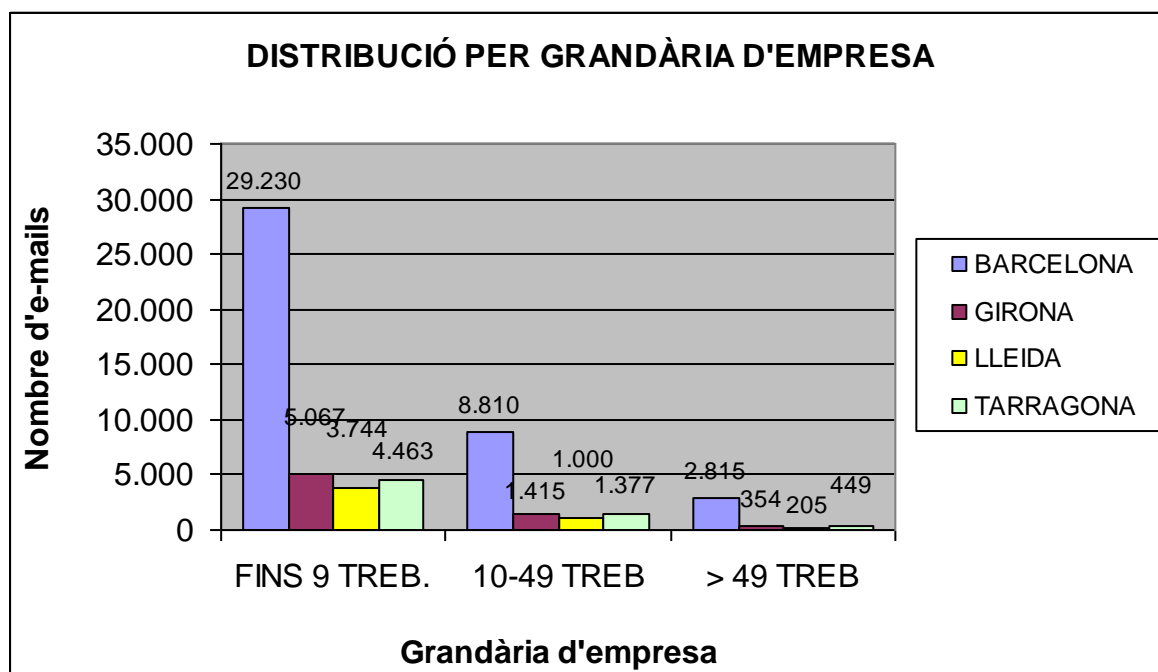
La distribució feta de l'espai web del Departament d'Empresa i Ocupació va ser satisfactòria. Es va adreçar a sectors que estan més exposats a altes temperatures. El nombre total de distribucions des de l'espai web va ser superior al d'anys anteriors, arribant a ser de 58.929. El 69% d'aquestes distribucions es va fer a la demarcació de Barcelona, l'11% a Tarragona i el 12% a Girona i 8% a Lleida (gràfic 1).

Aquesta distribució es va adreçar majoritàriament a les empreses petites i, per tant, va abastar la majoria del teixit empresarial del nostre país. El 72% es va enviar a empreses de menys de 9 treballadors, el 21% a empreses de 10 a 49 treballadors i la resta, el 6%, a persones treballadores a empreses de ≥ 50 treballadors (gràfic 2).

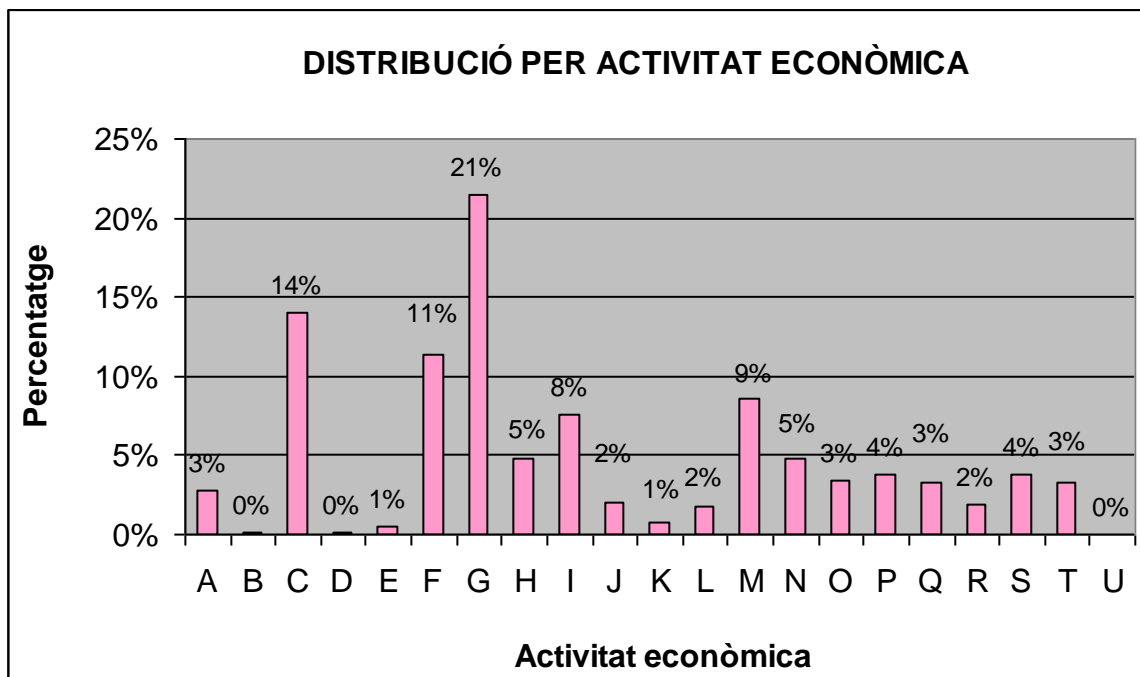
Gràfic 1. Distribució als espais web segons distribució territorial**Gràfic 2.** Distribució als espais web segons la grandària de l'empresa

Quan analitzem la distribució d'acord amb la grandària de l'empresa i la demarcació territorial, observem que Barcelona és la demarcació que ha fet la distribució de forma majoritària, en tot tipus d'empreses segons la grandària. En segon lloc hi ha la demarcació de Girona. En les empreses de menys de 9 treballadors i les de 10 a 49 treballadors segueix en segon lloc Girona, després Tarragona i en darrer lloc, Lleida. En les empreses de més de 49 treballadors el segon lloc l'ocupa la demarcació de Tarragona, després i en darrer lloc, Lleida (gràfic 3).

Gràfic 3. Distribució als espais web segons la grandària de l'empresa i per província.

La distribució s'ha adreçat als sectors d'activitat on el risc d'exposició a la calor és més important. La distribució, d'acord amb la Classificació catalana d'activitats econòmiques, anava dirigida als sectors d'activitat que estan més exposats a risc de temperatures més altes i els més afectats per l'onada de calor, és a dir, sobretot els que realitzen treballs exteriors. Aquests sectors són el del comerç a l'engròs i al detall, el d'indústries manufactureres, el sector de la construcció, activitats professionals, científiques i tècniques (gràfic 4).

Gràfic 4. Distribució als espais web segons l'activitat econòmica.

Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	A
Indústries extractives	B
Indústries manufactureres	C
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	D
Subministrament d'aigua; activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	E
Construcció	F
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	G
Transport i emmagatzematge	H
Hostaleria	I
Informació i comunicacions	J
Activitats financeres i d'assegurances	K
Activitats immobiliàries	L
Activitats professionals, científiques i tècniques	M
Activitats administratives i serveis auxiliars	N
Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria	O
Educació	P
Activitats sanitàries i de serveis socials	Q
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	R
Altres serveis	S
Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic; activitats de les llars que produeixen béns i serveis per a ús propi	T
Organismes extraterritorials	U

III. CONCLUSIONS

- Aquest estiu l'**SMC** no va emetre cap avís d'onada de calor.

Al mes de juliol, l'SMC va alertar de tres SMP. Una situació meteorològica de perill per temperatura màxima extrema el 4 i 5 de juliol, per al divendres 5 i el dissabte 6 de juliol. El segon avís de SMP el 20 de juliol, per al 23 i el 24, es va cancel·lar el dia 22 de juliol. Es va alertar de l'altra SMP el dijous 25 de juliol per al 26 i 27, i posteriorment per al 28, però amb afectació de diferents comarques.

El mes d'agost, l'SMC va alertar de SMP per temperatura màxima extrema en dues ocasions. La primera el 31 de juliol per a l'1 d'agost, que es va actualitzar per al 2 d'agost i va finalitzar el dissabte 3 d'agost. La segona es va emetre el diumenge 4 per al dilluns 5, dia en què va finalitzar.

Durant aquests períodes, en els quals es va preveure una pujada de temperatures (SMP de llindar baix), el Departament de Salut va activar la fase 2 del POCS.

A més, durant aquests períodes, cada dia l'SMC va anar actualitzant les dades en relació amb les comarques afectades i a la seva probabilitat d'afectació. Igualment es van anar actualitzant els comunicats i les actuacions des de l'**ASPCAT** i des del **CECAT**.

- En general, no es va observar un augment significatiu en el nombre de defuncions en els deu municipis sentinella, amb unes dades semblants a les registrades els anys anteriors amb normalitat meteorològica i sense diferències significatives pel que fa a l'any 2012.
- Pel que fa a les urgències ateses i ingressades en els quatre hospitals sentinelles, l'activitat durant els quatre mesos va ser lleugerament més alta que l'any anterior (un 2,5% més les urgències ateses i un 1,6% més les urgències ingressades). El volum de mortalitat hospitalària va disminuir en un 2,6% respecte al de l'any 2012.

- En relació amb les dades assistencials a tot Catalunya segons el **PIUC**, durant els mesos de juliol a setembre el nombre total d'urgències ateses i dels èxits al 2013 van ser una mica més elevat que al 2012, mentre que el nombre de les urgències ingressades va ser una mica inferior que al 2012
- La realització de les accions preventives va donar uns resultats bons en l'atenció i el control de la salut poblacional.
- Durant aquest període, **l'Institut de Medicina Legal de Catalunya** no va notificar cap mort per cop de calor.
- Pràcticament a totes les regions sanitàries es va fer **l'actualització del cens** de persones grans fràgils per la calor i es va arribar al 95% dels centres d'atenció primària. Es va atendre un 57,5% de les persones diana al domicili (37.031 persones ateses al domicili sobre les 64.399 identificades com a persones de risc) i un 31,9% al CAP (311.646 persones ateses sobre el total de 976.191 identificades), en comparació amb un 58,8% i 30,9%, respectivament, durant l'any anterior.
- A les regions sanitàries es va establir **contacte entre els centres d'atenció primària i els centres sociosanitaris** en un 69% (entre un 20% i un 100% dels casos). El cens es va contrastar en totes les regions, encara que amb una important variabilitat entre si (del 20% al 100%).
- La difusió de mesures preventives va arribar a percentatges de fins al 58% dels CAP de tot Catalunya, fonamentalment mitjançant la distribució de fullets en premsa escrita. La utilització d'aquest material va fer disminuir la utilització de material propi, que varia entre les diferents regions sanitàries: algunes no el van utilitzar i altres el van fer servir entre el 21% i el 70% dels casos. Respecte a l'estiu anterior, els resultats en la difusió de mesures van ser força semblants.

- Pel que fa a la fase 2 d'alerta, es va augmentar la freqüència de mesures preventives en les pantalles del CAP.
- L'activitat de **061 CatSalut Respon** va anar dirigida a l'atenció de consultes referents als efectes d'una possible onada de calor sobre la salut i els consells per prevenir-los, principalment durant els avisos de temperatura màxima extrema. Les consultes rebudes telefònicament es van gestionar i solucionar mitjançant un consell de salut, o bé activant algun recurs (metges a domicili o ambulància de qualsevol tipus) en cas de ser necessari el trasllat a un centre hospitalari.
També es va informar sobre les mesures a prendre davant d'un cop de calor.
- **Creu Roja** va fer 67.415 trucades de seguiment des del centre de coordinació. Van rebre 6.050 trucades per demanar informació i consells sobre les altes temperatures. També van realitzar visites domiciliaries de manera puntual.
- L'**ACM** va informar tots els ajuntaments i ens locals associats sobre la necessitat de disposar de plans locals específics en cas d'emergència per donar-hi una bona resposta mitjançant una carta i enllaços al web.
- La **FMC** va informar tots els ajuntaments i ens locals adherits sobre els plans d'actuació municipals i sobre el POCS 2013 mitjançant una carta i enllaços al web.
- El **Departament de Salut** va posar a disposició dels professionals de la salut un cartell informatiu a través del seu espai web al Canal Salut: <http://canalsalut.gencat.cat> i el va distribuir mitjançant correu electrònic als centres sanitaris. També va fer difusió d'un vídeo amb consells informatius bàsics per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut. Es va informar d'aquesta eina als CAP, a les oficines de farmàcia, així com a alguns ajuntaments i associacions que s'hi van interessar.

- La distribució telemàtica feta de l'espai web del **Departament d'Empresa i Ocupació** va ser satisfactòria, ja que el nombre de distribucions va augmentar durant aquest estiu. La distribució es va adreçar a sectors que estan més exposats a altes temperatures. El nombre total de distribucions de l'espai web va ser de 58.929. El 69% d'aquestes distribucions es van fer a la demarcació de Barcelona, el 12% a Girona, el 11% a Tarragona i el 8% a Lleida. Aquesta distribució va ser majoritària a les empreses petites: el 72% es va enviar a empreses de menys de 9 treballadors, el 21% a empreses de 10 a 49 treballadors i la resta, un 6%, a empreses que tenen ≥ 50 treballadors.
- El **Departament de Benestar Social i Família** va difondre el díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web, en l'àmbit temàtic de "Gent gran", "Persones amb dependència" i "Persones amb discapacitats".

IV. ANNEXOS

Annex 1

Model de carta enviada als ajuntaments per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques

Benvolgut/uda alcalde/essa,

A partir del dia 1 de juny i fins al dia 15 de setembre es posa en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS), una iniciativa de l'Agència de Salut Pública de Catalunya del Departament de Salut amb la col·laboració d'altres organismes de la Generalitat i les entitats municipalistes.

En cas d'una situació d'onada de calor, el Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) activaria el Pla de protecció civil de Catalunya per onada de calor (PROCICAT) que, en el supòsit de desplegar-se totalment, requeriria actuacions i procediments dels municipis.

Des de l'ACM us recordem la informació respecte a aquestes actuacions i procediments, que els municipis haurien de tenir en compte en cas d'onada de calor. Bàsicament, es tracta de disposar del cens de la població de risc i d'inventariar els centres d'acolliment climatitzats i els mitjans per transportar les persones de risc que caldria activar en cas de situació d'emergència.

Tota la informació que heu de conèixer per poder prendre des de l'ajuntament les decisions necessàries per protegir la població en cas d'onada de calor, la trobareu al web del Departament de Salut: [Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut \(POCS\)](#)

I també trobareu, a l'apartat de Protecció Civil de la web del Departament d'Interior, material de suport per elaborar els cens de persones amb risc i inventariar els centres climatitzats:

[Eina per elaborar el cens municipal per onada de calor](#)

Rebeu una salutació cordial.

President de l'ACM

Annex 2

Carta adreçada a tots els ajuntaments i ens locals adherits a la FMC

Assumpte: Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2013)

Benvolgut/uda alcalde/alcaldessa,

Benvolgut/uda president/presidenta,

Des del dia 1 de juny i fins el 15 de setembre, el Departament de Salut, conjuntament amb el Departament de Territori i Sostenibilitat a través del Servei Meteorològic de Catalunya, ha posat en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut (POCS).

L'objectiu d'aquest Pla és minimitzar els efectes de l'onada de calor a través de la coordinació de diverses actuacions preventives en diferents àmbits amb l'ajuda de prediccions meteorològiques, atès que la calor excessiva i sostinguda comporta un augment de la mortalitat, especialment en la gent gran i en les persones amb malalties cròniques, i també un increment en el nombre d'ingressos no programats als hospitals. Es consideren grups especialment vulnerables als efectes de la calor: la gent de més de 75 anys, els nadons, les persones amb discapacitats físiques o psíquiques que tenen limitada la mobilitat i l'autocura, els malalts crònics, les persones que viuen soles, les que viuen en condicions socials precàries i les que prenen medicació que actua sobre el sistema nerviós central.

Un any més, volem recordar-vos que els ajuntaments i consells comarcals tenen un paper molt important en l'aplicació del Pla, tant en el procés d'informació com en el de protecció de la població en el cas d'alerta o emergència, així com quan sigui necessari activar el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT).

Entre les actuacions preventives, caldria tenir identificats els col·lectius vulnerables a onades de calor. Per això és important que els ens locals disposin d'un **cens de la població de risc** que, des dels serveis socials del municipi s'haurà de contrastar amb els centres d'atenció primària de salut, i d'un **inventari dels centres de dia, d'internament i residencials climatitzats**.

D'altra banda, i a fi de garantir l'operativitat dels POCS en cas d'emergència, els ajuntaments hauran d'elaborar un **pla municipal d'emergència en cas d'onada de calor sostinguda** on es planifiqui la logística municipal per a la població afectada i que haurà de preveure, entre altres actuacions, l'habilitació de centres o instal·lacions d'acollida climatitzats, l'avituellament d'aquests, i la planificació dels serveis de transport públic o privat més adequats per traslladar la població crítica als centres habilitats i centres assistencials.

El Departament d'Interior posa a disposició dels ens locals una **“Eina per elaborar el cens municipal per onada de calor”**, que permet als municipis censar fàcilment les persones més vulnerables davant una onada de calor i inventariar els centres d'acolliment climatitzats:

[Plans de protecció civil a Catalunya](#)

Per obtenir més informació sobre el POCS 2013, informacions i consells per als ciutadans, així com accés al full informatiu de seguiment setmanal, podeu consultar el web del Departament de Salut:

[Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut \(POCS\)](#)

Finalment, el Servei Meteorològic de Catalunya informa diàriament sobre les situacions meteorològiques de risc a l'enllaç següent:

<http://www.meteo.cat/servmet/smr/index.html>

Amb la confiança que aquesta informació serà del vostre interès, rebeu una salutació cordial.

President

Barcelona, juny de 2013